

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยเรื่อง “แนวคิดเชิงวิพากษ์ทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม-วัฒนธรรมของนิธิ เอียวศรีวงศ์ ในมติชนสุดสัปดาห์” นี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพที่ผสมผสานกับวิธีวิจัยเชิงปริมาณ โดยมีระเบียบวิธีวิจัย ดังนี้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาใช้ในงานวิจัยนี้ ได้แก่

1. บทความจากคอลัมน์ “นิธิ เอียวศรีวงศ์” ในมติชนสุดสัปดาห์ ตั้งแต่ฉบับที่ 679 วันที่ 27 สิงหาคม พ.ศ. 2536 (ซึ่งเป็นบทความชิ้นแรกที่นิธิเริ่มเขียนให้กับนิตยสารวิเคราะห์ข่าวรายสัปดาห์ฉบับนี้อย่างต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน) จนถึงฉบับที่ 1114 วันที่ 25 ธันวาคม พ.ศ. 2544 (รวมระยะเวลาประมาณ 9 ปี) จำนวนทั้งสิ้น 413 บทความ
2. คำให้สัมภาษณ์ของนิธิ เอียวศรีวงศ์ และการให้สัมภาษณ์ที่เป็นการแสดงทัศนะต่อนิธิ และผลงานของเขาโดยนักคิดนักเขียนและนักวิชาการที่มีชื่อเสียงและมีผลงานเป็นที่ยอมรับ ได้แก่ อนุช อภาภิรม , ดร.อุบลรัตน์ ศิริยุวศักดิ์ และ อุกฤษฏ์ ปัทมานันท์ นอกจากนี้ยังมีข้อมูลเกี่ยวกับนิธิและผลงานของเขาที่ได้จากการอภิปรายในหัวข้อ “นิธิ เอียวศรีวงศ์ กับบทบาทคอลัมน์ลัดนิ้วของการสื่อสารมวลชน” ในงานสัมมนา “ปราชญ์สามัญชน : นิธิ เอียวศรีวงศ์” เนื่องในโอกาสครบรอบอายุ 60 ปี ของศาสตราจารย์ ดร.นิธิ เอียวศรีวงศ์ จัดโดยสถาบันไทยคดีศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ร่วมกับสำนักพิมพ์อมรินทร์และมูลนิธิภูมิปัญญา (ข้อมูลส่วนนี้ทั้งหมดจะนำมาใช้ประกอบการพิจารณาในตอนที่เป็นบทสรุปของการวิจัย)
3. ข้อมูลทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม - วัฒนธรรมในประเทศไทย ระหว่างปี พ.ศ. 2536 – 2544 จากหนังสือพิมพ์รายวันและนิตยสารวิเคราะห์ข่าวรายสัปดาห์ (เพื่อนำมาใช้บรรยายเหตุการณ์สำคัญๆ ที่เกิดขึ้นในช่วงเวลาดังกล่าวเป็นรายปี ก่อนที่จะเป็นการวิเคราะห์บทความของนิธิ เอียวศรีวงศ์ในช่วงเวลาเดียวกันและเป็นรายปีเช่นกัน)

วิธีการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูล

1. ผู้วิจัยจะอ่านบทความทั้งหมดของนิธิ เอียวศรีวงศ์ ก่อนที่จะนำมาจำแนกความถี่ของเนื้อหาเป็นรายปีตามหัวข้อการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม - วัฒนธรรมในรูปของตาราง ซึ่งการจำแนกความถี่ดังกล่าวจะพิจารณาจากสาระสำคัญและชื่อเรื่องของบทความแต่ละบทประกอบกัน จากนั้นจะวิเคราะห์แนวคิดเชิงวิพากษ์ของนิธิ เอียวศรีวงศ์ ที่แสดงออกผ่านเนื้อหา (Text) ในบทความทั้งหมดของเขาเป็นรายปีเช่นกัน โดยใช้แนวคิดของ 5 นักคิดชั้นนำของไทยเป็นแนวทางในการศึกษาวิเคราะห์ ซึ่งผลของการวิเคราะห์นี้จะออกมาในรูปของการบรรยายเฉพาะประเด็นที่น่าสนใจในแนวคิดเชิงวิพากษ์ของนิธิทั้งทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม - วัฒนธรรมในแต่ละปี โดยจะมีการใส่หัวข้อย่อยให้แต่ละประเด็นเหล่านั้นเพื่อทำให้เกิดความชัดเจนมากยิ่งขึ้นด้วย

2. การสรุปผลการศึกษาวิจัยนั้น ผู้วิจัยจะแบ่งเนื้อหาออกเป็น 6 ส่วน คือ

ส่วนที่หนึ่ง - การสรุปภาพรวมของผลการวิเคราะห์แนวคิดเชิงวิพากษ์ของนิธิในด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม - วัฒนธรรม

ส่วนที่สอง - ปัจจัยที่มีผลต่อแนวคิดเชิงวิพากษ์ของนิธิ เอียวศรีวงศ์

ส่วนที่สาม - นิเทศศาสตร์กับแนวคิดเชิงวิพากษ์ของนิธิ เอียวศรีวงศ์

ส่วนที่สี่ - นิธิ เอียวศรีวงศ์ กับบทบาทคอลัมนิสต์

ส่วนที่ห้า - นิธิ เอียวศรีวงศ์ ในทัศนะโดยสรุปของผู้วิจัย

ส่วนที่หก - ข้อเสนอแนะในการวิจัย

ในการสรุปผลการศึกษาวิจัยในส่วนที่หนึ่ง ส่วนที่สาม ส่วนที่สี่ และส่วนที่ห้า นั้น จะมีการนำแนวคิดของ 5 นักคิดชั้นนำของไทย ทฤษฎีเชิงบรรทัดฐานของสื่อมวลชน แนวคิดการสื่อสารเพื่อเสริมสร้างชุมชนให้เข้มแข็ง แนวคิดบทบาทหน้าที่ทางสังคมของสื่อมวลชน หลักจรรยาบรรณของนักสื่อสารมวลชน ข้อมูลจากการสัมภาษณ์นิธิและนักคิดนักเขียนที่ได้รับการยอมรับในสังคม และข้อมูลจากการอภิปรายในหัวข้อ "นิธิ เอียวศรีวงศ์ กับบทบาทคอลัมนิสต์"

ในวงการสื่อสารมวลชน" (ในงานสัมมนา "ปราชญ์ สามัญชน : นิธิ เอียวศรีวงศ์" เนื่องในโอกาสครบรอบอายุ 60 ปี ของศาสตราจารย์ ดร.นิธิ เอียวศรีวงศ์ จัดโดยสถาบันไทยคดีศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ร่วมกับสำนักพิมพ์อมรินทร์ และมูลนิธิภูมิปัญญา) มาใช้ประกอบการพิจารณา